

88/2024 ZNSS

Kľúčové slová: nelegálne zamestnávanie; iný správny delikt; správne trestanie; právo na spravodlivý proces; zásady trestného konania

Vzťah k právnej úprave: § 2 ods. 2 písm. c), § 2 ods. 3, § 7b ods. 1, § 7b ods. 5 písm. b), § 7b ods. 6, § 7b ods. 7 písm. a) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní; § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti; § 58 ods. 2 Zákonníka práce; § 7 ods. 1 Trestného poriadku; § 40 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok)

Právna veta

- I. **V konaní, v ktorom sa rozhoduje o inom správnom delikte podľa § 7b ods. 5 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z., správny orgán nie je v zmysle § 40 ods. 1 Správneho poriadku viazaný právoplatným rozhodnutím o uložení sankcie za iný správny delikt nelegálneho zamestnávania, za ktorý zodpovedá účastníkov poskytovateľ služby a túto otázku si posúdi sám, avšak len na účely konania o inom správnom delikte účastníka konania.**
- II. **V konaní o „vlastnom“ inom správnom delikte bude mať účastník konania možnosť namietat' všetky skutočnosti, ktoré sú relevantné pre posúdenie deliktuálnej zodpovednosti svojho poskytovateľa služby. Účastník týmto spôsobom bude mať zabezpečené právo na vypočutie, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže nebol účastníkom konania o inom správnom delikte nelegálneho zamestnávania, avšak v dôsledku existencie takéhoto rozhodnutia môže byť uznaný vinným z „vlastného“ iného správneho deliktu.**

[rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Ssk 26/2023 z 26. júna 2024; predsedníčka senátu JUDr. Jana Martinčeková (sudkyňa spravodajkyňa), sudcovia Mgr. Michal Novotný a JUDr. Martin Tiso]

Vymedzenie veci

1. Krajský súd v Trenčíne ako správny súd rozsudkom č. k. 11S/115/2021-98 zo dňa 27.9.2022 (ďalej „*napadnutý rozsudok*“) zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného číslo spisu NIP/NIP_PO/BEZ/2021/4220 zo dňa 15.10.2021 (ďalej „*preskúmané rozhodnutie*“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Trenčín číslo spisu IPTN/IPTN_PRAV ODD/ROZ/2021/686 zo dňa 3.8.2021 (ďalej „*prvostupňové rozhodnutie*“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím Inšpektorát práce Trenčín podľa § 7b ods. 8 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v znení neskorších predpisov (ďalej „*zákon č. 82/2005 Z. z.*“) uložil žalobcovi pokutu vo výške 5000 eur za porušenie povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 7b ods. 5 písm. b) cit. zákona, ktorého sa zamestnávateľ TESCO STORES SR, a. s. dopustil tým, že porušil zákaz prijať prácu tým, že v priebehu výkonu inšpekcie práce dňa 17.9.2020 v čase o 10:50 hod. prijal vnútroštátnu dodávku práce na základe objednávky zamestnávateľa zo dňa

20.3.2020 od právnickej osoby Heisenberg group, s.r.o. so sídlom v Žiline, IČO: 51 194 295 (ďalej „Heisenberg“) prostredníctvom fyzických osôb, štátnych príslušníkov tretej krajiny - B. Q., občan Bosny a Hercegoviny a K. N., občan Srbska, ktorí na pracovisku DS TESCO Beckov 550 vykonávali závislú prácu - „picker“ - skladový manipulant, ktoré však právnická osoba nelegálne zamestnávala, čím porušila zákaz nelegálneho zamestnávania v zmysle § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. c) cit. zákona, nakoľko neboli splnené podmienky na ich zamestnanie podľa zákona č. 5/2004 Z. z.

3. Žalovaný sa v preskúvanom rozhodnutí stotožnil s názorom prvostupňového orgánu, že žalobca prijal dodávku práce (dočasné pridelenie zamestnancov), ktorú mu na základe objednávky poskytoval Heisenberg, teda vnútroštátne, prostredníctvom dvoch štátnych príslušníkov Srbska a Bosny a Hercegoviny, ktoré Heisenberg nelegálne zamestnával. Žalobca riadil kontrolované fyzické osoby prostredníctvom svojho majstra, čo jednoznačne vyplynulo z ich nezávislých vyjadrení. Toto zistenie vyplýva aj z ďalšej zápisnice s A. M., z ktorej tiež vyplýva, že jeho nadriadeným je majster TESCO a že mu majster TESCO zadeľuje prácu a určuje pracovný čas. Činnosť kontrolovaných osôb sa uskutočňovala v priestoroch účastníka konania, prevažne jeho pracovnými prostriedkami, na jeho zariadeniach a v rámci jeho činnosti zapísanej v obchodnom registri, kde je uvedené aj skladovanie. Tá skutočnosť, že sa obe nelegálne zamestnávajúce osoby mali označiť za občanov Európskej únie, nič nemení na fakte, že išlo o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí mohli na území SR vykonávať prácu iba po splnení podmienok ustanovených v zákone č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Ani § 7b ods. 1 cit. zákona nie je možné použiť za danej situácie, pretože bol by to len zamestnávateľ, ktorý by sa týmto spôsobom mohol vyvinúť zo zodpovednosti za nelegálne zamestnanie, a okrem toho zamestnávateľ Heisenberg bol postihnutý za nelegálne zamestnanie v zmysle § 2 ods. 2 písm. c), a nie podľa § 2 ods. 3 zákona č. 82/2005 Z. z., teda nešlo o nelegálne zamestnanie, pri ktorom by bol zamestnaný štátny príslušník tretej krajiny, ktorý vykonával závislú prácu a zdržiaval sa na území SR v rozpore so z. č. 404/2011 Z. z., ale neboli splnené podmienky podľa zákona č. 5/2004 Z. z. Čo sa týka námietky, že žalobca sa nemohol vyjadriť k podkladom, uviedol, že v oznámení o začatí správneho konania bol na túto možnosť vyzvaný a k podkladom sa aj vyjadril. Bol tiež oboznámený s protokolom výsledku inšpekcie, ku ktorému sa vyjadril. Nedôvodná je aj námietka, že medzi Heisenberg a žalobcom bola dohodnutá zmluva o dielo, ktorej výsledkom malo byť vyhotovenie diela v podobe hotovej vychystanej palety, pretože v zmluve boli dohodnuté jednotlivé činnosti, ktoré mali byť vykonané pri manipulácii s tovarom, bola dohodnutá cena vykonávaných prác, ktorá nebola viazaná na hotovú vychystanú paletu, ale sa viazala na splnenie plánu a následne sa odvíjala od počtu pracovníkov a od počtu odpracovaných hodín. Boli tak splnené podmienky dočasného pridelenia kontrolovaných zamestnancov k žalobcovi v zmysle § 58 ods. 2 Zákonníka práce. Výška uloženej sankcie bola stanovená v minimálnej hranici 5000 eur.

4. Správny súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci žalovaného. Žalovaný neuviedol, že by sa nelegálneho zamestnávania mal dopustiť žalobca. To, že sa spoločnosť Heisenberg dopustila nelegálneho zamestnávania, je jedným znakom skutkovej podstaty porušenia zákazu prijať prácu podľa § 7b ods. 5 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z., pričom správne orgány boli týmto rozhodnutím v zmysle § 40 ods. 1 Správneho poriadku viazané. Druhým znakom skutkovej podstaty bolo, že práce boli poskytované na základe zmluvy. V tejto súvislosti sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že išlo o dočasné pridelenie fyzických osôb na výkon práce podľa § 58 Zákonníka práce. Z vykonaných dôkazov vyplýva, že žalobca prostredníctvom svojho zamestnanca ukladal kontrolovaným zamestnancom pracovné úlohy, organizoval, riadil a kontroloval ich prácu a dával im na tento účel pokyny. Ako vyplynulo zo zápisníc o podaní informácií, nadriadeným zamestnancom, ktorý dozeral na prácu B. Q. a K. N. bol zamestnanec žalobcu („majster Tesco“), ktorý im zároveň určoval aj pracovný čas, zároveň títo zamestnanci realizovali prácu v priestoroch žalobcu v zhode s predmetom jeho

podnikania. Čo sa týka aplikácie § 7b ods. 1 cit. zákona, toto ustanovenie je spôsobilé zbaviť zodpovednosti žalobcu, ako aj zamestnávateľa iba prípade, ak by išlo o nelegálne zamestnávanie ustanovené v § 2 ods. 3 cit. zákona, teda o prípad, že nelegálne bol zamestnávaný štátny príslušník tretej krajiny, ktorý vykonával závislú prácu a zdržiaval sa na území SR v rozpore so zákonom č. 404/2011 Z. z. Nakoniec poukázal na to, že ide o objektívnu zodpovednosť, teda bez ohľadu, či šlo o zavinené alebo nezavinené konanie alebo opomenutie. Žalobca zodpovedá za porušenie zákazu prijatia práce bez ohľadu na to, či naozaj vedel o porušení zákazu nelegálneho zamestnávania. Aby sa zbavil zodpovednosti za porušenie povinnosti, musí predložiť také dôkazy, ktoré by ho úplne zbavili zodpovednosti za zistené porušenie.

5. Proti tomuto rozsudku podal kasačnú sťažnosť žalobca. Namietal najmä nesprávne právne posúdenie veci. Uviedol, že tým, že bol sankcionovaný, a taktiež bol sankcionovaný aj Heisenberg, za ten istý skutok boli postihnuté dva subjekty. Žalobca ako domnelý užívateľský zamestnávateľ sa stal *de facto* spolupáchateľom správneho deliktu nelegálneho zamestnávania, avšak bez akýchkoľvek procesných práv, lebo nebol účastníkom konania o uložení sankcie za nelegálne zamestnávanie. Uviedol, že žalobca bol sankcionovaný za nesplnenie si nejakej overovacej si povinnosti pri výbere svojich obchodných partnerov. Skutočnosť, či si žalobca niečo riadne overil a akým spôsobom však inšpektorát práce nijako neoveroval a taktiež ani súd. Od žalobcu nemožno vyžadovať, aby odhalil, či zamestnanci zhotoviteľa diela pre žalobcu majú falošné doklady. Táto požiadavka je excesívna, neprimeraná a v praxi nerealizovateľná a bez akéhokoľvek právneho základu. Nie je mu jasné, akú právnu povinnosť mal porušiť, pričom nemôže ísť o rovnakú povinnosť ako Heisenbergu, keďže nejde o porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania. Odôvodnenie rozsudku súdu v otázke liberácie považuje za zmätočné a nezrozumiteľné. Na jednej strane súd hovorí o povinnosti riadne si overiť, či osoby, prostredníctvom ktorých sa zhotovuje dielo, sú u zhotoviteľa zamestnané a na druhej strane hovorí o objektívnej zodpovednosti bez možnosti liberácie. Súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalobcu, že ak bol porušený zákaz nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 2 písm. c), muselo byť zároveň porušené aj ust. § 2 ods. 3 zákona č. 82/2005 Z. z. a s argumentáciou, že ak má možnosť liberácie zamestnávateľ (§ 7b ods. 1), tým viac patrí táto možnosť žalobcovi. Namietal zistenie skutkového stavu vo veci dočasného pridelenia zamestnancov. Žalovaný doposiaľ neuviedol meno konkrétnej osoby, ktorú žalovaný za majstra Tesco označil, nepreukázal ani pracovnoprávny vzťah tejto osoby k spoločnosti Tesco. Rovnako ani kontrolované osoby nevedeli uviesť meno konkrétnej osoby, ktorú za majstra Tesco označili. Žalobca zamestnáva v distribučnom centre Beckov viac ako 300 ľudí. V tomto areáli sa okrem zamestnancov žalobcu môžu nachádzať aj iné osoby ako jeho zamestnanci, napr. dodávatelia alebo ich zamestnanci, koordinátori zmluvných partnerov žalobcu, ktorí riadia a koordinujú činnosť svojich zamestnancov a zadávajú im aj pokyny na výkon práce. Vypovedajúce osoby mohli považovať ktorékoľvek z osôb nachádzajúcich sa v tomto areáli za „majstra Tesco“. Poukázal tiež na to, že pokiaľ žalovaný pri dvoch prípadoch uzavrel, že sa jedná o dočasné pridelenie, v ďalších troch prípadoch už fikciu právneho úkonu dočasného pridelenia neskonštatoval. Poukázal na Radbruchovu formulu s tým, že žalobca vidí nespravodlivosť v uplatňovaní absolútnej objektívnej zodpovednosti pri ukladaní sankcie za konanie, ktoré nemohol žiadnym spôsobom predvídať ani ovplyvniť a v nepoužití analógie pri liberácii, ktorú zákon v prípade zamestnávateľa pripúšťa. Napokon namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku správneho súdu, ktorý sa nezaoberal najmä pochybnosťami o totožnosti osoby „majster Tesco“. Žiadal napadnutý rozsudok zmeniť tak, že rozhodnutie žalovaného sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

6. Žalovaný sa vyjadril ku kasačnej sťažnosti podaním zo dňa 18.1.2023. V celom rozsahu zotrval na právnom názore uvedenom v preskúvanom rozhodnutí a stotožnil sa so závermi napadnutého rozsudku. Žiadal kasačnú sťažnosť v celom rozsahu zamietnuť.

Z odôvodnenia rozhodnutia

8. Z administratívneho spisu bolo zistené, že dňa 17.9.2020 bola v distribučnom centre žalobcu v Beckove vykonaná kontrola inšpekcie práce, pri ktorej boli vypočuté fyzické osoby B. Q., občan Bosny a Hercegoviny a K. N., občan Srbska. B. Q. na otázku kto ho riadi, dáva pokyny a kontroluje jeho prácu, uviedol, že majster Tesco. Rovnakú odpoveď uviedol aj na otázku, kto mu určuje pracovný čas. K. N. na otázku, kto je jeho priamym nadriadeným, uviedol, že majster Tesco, na otázku kto ho riadi, dáva pokyny a kontroluje jeho prácu, uviedol majster Tesco a rovnako odpovedal aj na otázku, kto mu určuje pracovný čas. Z inšpekcie bolo zistené, že práca bola vykonávaná v distribučnom centre žalobcu v sklade, pričom bolo manipulované s tovarom žalobcu. Tiež bolo zistené, že žalobca má zapísané v obchodnom registri ako predmet činnosti aj skladovanie.

9. Ďalej bol predložený listinný doklad nazvaný ako Objednávka medzi žalobcom (objednávateľom) a spoločnosťou Heisenberg (zhotoviteľom) zo dňa 20.3.2020, podľa ktorej si žalobca u tejto spoločnosti objednal vykonávanie diel spočívajúcich vo vykonávaní konsolidácie požiadaviek objednávateľa pre dodanie jednotlivých tovarov na prevádzky objednávateľa na území SR v rámci distribúcie tovaru dodaného objednávateľovi do distribučného centra Beckov a to preberaním, vykladaním a označovaním jednotlivých druhov tovaru a ich umiestňovaním do skladu objednávateľa v distribučnom centre Beckov, vyhľadávaním jednotlivých tovarov umiestnených v sklade objednávateľa a ich umiestňovaním a ukladaním podľa špecifikácie objednávateľa na jednotlivé palety, určené pre dodávku tovarov umiestnených v palety a distribúciu jednotlivých paliet na konkrétne prevádzky objednávateľa, s miestom vykonávania diela: distribučné centrum Beckov, s cenou 7,90 eur/hodina/pracovník bez DPH. Objednávateľ bude platiť zhotoviteľovi sumu určenú podľa počtu hodín vykonávania činnosti jednotlivých osôb, ktoré sa v mene zhotoviteľa podieľajú na zhotovovaní jednotlivých diel podľa tejto objednávky.

10. S jednotlivými fyzickými osobami mal zhotoviteľ Heisenberg uzavreté dohody o pracovnej činnosti, podľa ktorých zamestnanci boli povinní vykonávať pracovnú činnosť osobne podľa pokynov zamestnávateľa Heisenberg v zamestnávateľom určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu.

11. Spoločnosti Heisenberg bola rozhodnutím zo dňa 13.5.2021 Inšpektorátom práce Trenčín podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. uložená pokuta v sume 5300 eur za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 82/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, spočívajúce v tom, že zamestnávateľ Heisenberg na pracovisku distribučné centrum Tesco Beckov porušil zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 17.9.2020 v čase o 10:50 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb, štátnych príslušníkov tretej krajiny - B. Q., občan Bosny a Hercegoviny a K. N., občan Srbska, ktorí vykonávali závislú prácu - „picker“ -skladový manipulants, pričom neboli splnené podmienky na ich zamestnávanie podľa osobitného predpisu - zákona č. 5/2004 Z. z. o službách v zamestnanosti.

12. Ďalej bolo preukázané, že fyzické osoby B. Q. a K. N. sa preukázali osobnými preukazmi Chorvátskej republiky, avšak z odpovede Ministerstva vnútra Chorvátskej republiky vyplýva, že tieto osoby nie sú vpísané v knihe občanov ani v matici narodených na území Chorvátskej republiky. Kontrolou bolo zistené, že tieto osobné preukazy nie sú evidované v evidencii vydaných osobných dokumentov. Z vyjadrenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom bolo zistené, že tieto fyzické osoby boli evidované ako občania Európskej únie.

14. Žalobca v kasačnej sťažnosti v prvom rade namietal, že nebol účastníkom konania v inom správnom delikte jeho dodávateľa spoločnosti Heisenberg a preto nemohol ovplyvniť ani právoplatné uloženie pokuty tomuto subjektu za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 2 písm. c) zákon č. 82/2005 Z. z. Namietal, že hoci spoločnosť Heisenberg nevyužila možnosť liberácie, respektíve nenamietala právnu kvalifikáciu svojho deliktu, toto právo by malo patriť aj žalobcovi. Taktiež namietal, že medzi ním a spoločnosťou Heisenberg nešlo o dočasné pridelenie.

15. Kasačný súd na začiatku svojho právneho posúdenia uvádza, aké sú základné znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu upraveného v § 7b ods. 5 písm. b) citovaného zákona. V prvom rade je to existencia zmluvného vzťahu medzi prijímateľom práce alebo služby (ktorý je právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom) a poskytovateľom služby, na základe ktorého prijímateľ prijal prácu alebo službu od poskytovateľa služby, ktorý mu ju poskytol. Ďalšou kumulatívne vyžadovaným znakom je poskytnutie tejto práce alebo služby poskytovateľom služby práve prostredníctvom fyzickej osoby, ktorú nelegálne zamestnáva, teda poskytovateľ služby musí byť administratívne zodpovedný za nelegálne zamestnávanie tejto fyzickej osoby. Posledným znakom skutkovej podstaty podľa písmena b) je, že musí ísť o vnútroštátnu dodávku práce alebo cezhraničnú dodávku práce. Čo je to vnútroštátna dodávka práce, objasňuje odsek 7 písm. a) tohto ustanovenia, t. j. je ňou dočasné pridelenie fyzickej osoby na výkon práce podľa osobitného predpisu, ktorým je podľa poznámky 24a) § 58 a § 58a Zákonníka práce. Kasačný súd sa v prvom rade vysporiada so zákonnými znakmi tejto skutkovej podstaty, o ktorých kasačný súd nemá pochybnosť, že boli v danom prípade splnené.

16. V prejednávanom prípade bolo jednoznačne preukázané, že poskytovateľom služieb pre žalobcu bola spoločnosť Heisenberg, ktorá žalobcovi poskytovala služby na základe zmluvy. Touto zmluvou bola tzv. „Objednávka“ zo dňa 20.03.2020. Nepostačuje však akýkoľvek zmluvný vzťah, ale taký, na základe ktorého žalobca prijme vnútroštátnu alebo cezhraničnú dodávku práce (tu podľa skutkovej vety prvostupňového rozhodnutia vnútroštátnu dodávku). V tejto súvislosti sa kasačný súd stotožnil so záverom správneho súdu, ktorý správne vyhodnotil, vychádzajúc z obsahu samotnej zmluvy medzi týmito dvoma subjektami, ako aj z obsahu výpovede zamestnancov spoločnosti Heisenberg, že išlo o vnútroštátnu dodávku, pretože Heisenberg dodával žalobcovi prácu vo forme dočasného pridelenia zamestnancov. Predmetom zmluvy boli opakujúce sa práce, za ktoré bola dohodnutá odmena sumou 7,90 eur za hodinu a pracovníka bez DPH. V takom prípade nemožno z dohodnutej zmluvy vyvodiť záver žalobcu, že išlo o zmluvu o dielo, ktorej výsledkom malo byť zhotovenie diela v podobe hotovej vychystanej palety, pretože v zmluve boli dohodnuté jednotlivé činnosti, ktoré mali byť vykonané pri manipulácii s tovarom, vrátane balenia, označovania a kontroly paliet. Cena uvedená v objednávke nebola viazaná na hotovú vychystanú paletu, ale sa odvíjala od počtu pracovníkov a od počtu nimi odpracovaných hodín práce. Uvedené vyplýva aj z vyjadrení oboch zamestnancov poskytovateľa služieb B.G. Q. a K. N., ktorí uviedli, že vykonávali činnosť takzvaného pickera, že mali riadny pracovný čas a že bežne vykonávajú prácu pre žalobcu.

17. Kasačný súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu, že práca im nebola pridelená ním, respektíve ním povereným zamestnancom. Zo skutkových okolností danej veci je nesporné, že tieto fyzické osoby pracovali priamo v distribučnom centre žalobcu, kde balili palety tovaru, a že prácu vykonávali pre žalobcu. Pokiaľ uvádzali, že pokyny im zadával, kontroloval ich a určoval im aj pracovný čas takzvaný „majster Tesco“, je zrejme aj z ďalších okolností (napr. priestory, v ktorých vykonávali prácu, boli priestory žalobcu, tovar, s ktorým manipulovali, bol taktiež tovar žalobcu), že aj pokyny pre jeho balenie, v čom spočívala ich práca, boli poskytované zamestnancom žalobcu. Za tejto dôkaznej

situácie nie je potrebné, aby bolo zistené meno a priezvisko tohto koordinátora ich práce. Pracujúce fyzické osoby napokon ani nemuseli mať subjektívnu vedomosť o jeho totožnosti.

18. Ustanovenie § 58 ods. 2 Zákonníka práce upravuje, že ak zamestnávateľ nepreukáže inak, dočasným pridelením je aj výkon práce zamestnancom, prostredníctvom ktorého zamestnávateľ vykonáva činnosť pre tretiu osobu, ak táto tretia osoba ukladá zamestnancovi pracovné úlohy, organizuje, riadi a kontroluje jeho prácu a dáva mu pokyny, táto činnosť sa vykonáva prevažne v priestoroch tejto tretej osoby a prevažne jej pracovnými prostriedkami a ide o činnosť, ktorú má táto tretia osoba ako predmet svojej činnosti zapísanú v obchodnom registri. V prejednávanom prípade skutkové okolnosti súhlasia so zákonnými podmienkami definície dočasného pridelenia fyzickej osoby na výkon práce podľa citovaného ustanovenia Zákonníka práce a jedná sa o vnútroštátnu dodávku práce v zmysle § 7b ods. 7 písm. a) zákona číslo 82/2005 Z. z. Kasačný súd tak konštatuje, že zmluvný vzťah medzi poskytovateľom služby a žalobcom a vnútroštátna dodávka práce formou dočasného pridelenia zamestnancov žalobcovi boli preukázané.

19. Ďalšou kumulatívnou podmienkou na naplnenie skutkovej podstaty prijatia nelegálnej práce v zmysle § 7b ods. 5 písm. b) citovaného zákona, je, že vnútroštátna dodávka práce bola poskytnutá prostredníctvom fyzickej osoby, ktorú poskytovateľ služby nelegálne zamestnal. Podľa názoru žalovaného a správneho súdu aj táto podmienka bola naplnená tým, že spoločnosť Heisenberg bola uznaná za vinnú za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 2 písm. c) citovaného zákona, o čom svedčí právoplatné rozhodnutie Inšpektorátu práce Trenčín zo dňa 13.05.2021. Žalobca sa naopak, keďže nebol účastníkom konania, týmto rozhodnutím necíti byť viazaný a podľa neho má právo namietať právne posúdenie či liberáciu poskytovateľa služby.

20. Táto otázka explicitne nebola riešená v praxi kasačného súdu. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3Sžk/19/2018 nepreskúmaval rozhodnutie o inom právnom delikte podľa § 7b ods. 5 cit. zákona, ale len protokol z inšpekcie. Najvyšší správny súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 4Stk/9/2021, 6Asan/11/2021 a 1Asan/19/2020 riešil iný skutkový stav, keď nebol preukázaný zmluvný vzťah medzi žalobcom, ktorému bola uložená pokuta podľa § 7b ods. 5 a skutočným poskytovateľom služby, ale medzi žalobcom a subdodávateľom služby. V rozhodnutí sp. zn. 6Ssk/142/2022 najvyšší správny súd riešil porušenie § 7b ods. 5, kedy bol zodpovedným subjektom ten, ktorý si objednal služby od tretej osoby a tieto dodal konečnému prijímateľovi. Zodpovedný subjekt však nevzniesol námietku, ktorou by spochybnil nelegálne zamestnávanie svojho zmluvného partnera.

21. V prvom rade je si potrebné uvedomiť, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie o správnom trestaní. Pojem trestné obvinenie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je širší než obžaloba v trestnom konaní a zahŕňa aj obvinenia z iných protiprávných konaní, ako sú napríklad priestupky alebo iné správne delikty. Preto sa aj v týchto administratívnych konaniach musia v zmysle § 195 písm. c) SSP v niektorých prípadoch aplikovať záruky vyplývajúce z Trestného poriadku. Ustanovenie § 195 písm. c) SSP nešpecifikuje, ktoré zásady trestného konania je potrebné vziať v určitej oblasti správneho trestania do úvahy pri ukladaní sankcie. Naopak, z formulácie „*ktoré je potrebné použiť*“ vyplýva, že treba v každom jednotlivom prípade skúmať, ktoré z týchto zásad majú byť v konkrétnom administratívnom konaní uplatnené, a to s ohľadom na účel, ktorý tá - ktorá zásada sleduje (rovnako rozsudok NSS SR sp. zn. 5Asan/12/2020).

22. V prejedávanom prípade je podstatné posúdiť, či žalovaný mohol ako predbežnú otázku posúdiť splnenie podmienky nelegálneho zamestnávania poskytovateľa služby Heisenberg, alebo bol v zmysle § 40 ods. 1 Správneho poriadku týmto rozhodnutím viazaný. Keďže administratívne konanie v danej veci je konanie o správnom trestaní, aj v tomto konaní je potrebné prihliadnuť na jednu zo

základných procesných zásad trestného procesu, ktorou je posudzovanie predbežných otázok v zmysle § 7 Trestného poriadku. V trestnom konaní platí pravidlo, že orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v trestnom konaní vyskytnú. Vyriešenie predbežnej otázky má význam len pre trestné konanie vo veci. Rozhodnutie o predbežnej otázke nemožno vzťahovať na iné druhy konania. Predbežnou otázkou je skutočnosť, ktorá sama osebe nie je predmetom trestného konania, avšak jej vyriešenie je predpokladom konania a rozhodnutia vo veci samej. Ak o predbežnej otázke právoplatne rozhodol iný orgán, orgán činný v trestnom konaní a súd posudzujú túto otázku samostatne len vtedy, ak ide o posúdenie viny obvineného. V prípade žalobcu je to vyriešenie otázky, či poskytovateľ služby Heisenberg príslušníkov tretích krajín nelegálne zamestnával, pretože toto posúdenie je jedným zo znakov jeho vlastnej skutkovej podstaty, teda posúdenia jeho „viny“ (resp. zodpovednosti v prípade deliktu založeného na objektívnej zodpovednosti). Žalovaný teda nie je viazaný právoplatným rozhodnutím o uložení sankcie za iný správny delikt nelegálneho zamestnávania v zmysle § 40 ods. 1 Správneho poriadku a túto otázku si posúdi sám, avšak len na účely konania o inom správnom delikte žalobcu.

23. V konaní o „vlastnom“ inom správnom delikte bude mať žalobca možnosť namietať všetky skutočnosti, ktoré sú relevantné pre posúdenie deliktuálnej zodpovednosti svojho poskytovateľa služby. Žalobca týmto spôsobom bude mať zabezpečené právo na vypočutie, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže nebol účastníkom konania o inom správnom delikte nelegálneho zamestnávania, avšak v dôsledku existencie takéhoto rozhodnutia môže byť uznaný vinným z „vlastného“ iného správneho deliktu.

24. V tomto ohľade kasačný súd podporne poukazuje na záver Najvyššieho správneho súdu ČR v rozsudku sp. zn. 3Ads/261/2022, v ktorom súd vyslovil, že žalobca má vo vlastnom správnom konaní právo vzniesť námietky, ktoré mohla v priestupkovom konaní vzniesť osoba obvinená z priestupku - hoci ani nešlo o prieskum rozhodnutia o správnom trestaní. „...58. ...S prihliadnutím na právo na vypočutie pred súdom (pôvodný text: „právo na slyšenie“, pozn. kasačného súdu), ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle článku 36 ods. 1 a nasl. Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Dohovoru, záväznosť právoplatného rozhodnutia o priestupku podľa § 73 ods. 2 správneho poriadku pre "všetky správne orgány" nebráni v predložení námietok osobám, ktoré neboli účastníkmi konania o priestupku, avšak ktorým môže v dôsledku existencie takéhoto rozhodnutia vzniknúť určitá povinnosť...

...60. Pokiaľ sa práve citovaný záver týka trestného rozsudku, musí sa rovnako vzťahovať aj na právoplatné rozhodnutia o priestupku. Okolnosti zisťované v priestupkovom konaní môžu byť totiž významné pre následný vznik či uloženie povinnosti v civilnom či správnom konaní. Tak je to aj v prípade ručenia za pokutu uloženú podľa § 141a zákona o zamestnanosti. Predpokladom jeho vzniku je totiž predchádzajúce právoplatné rozhodnutie, podľa ktorého sa osoba, ktorej bol potenciálny ručiteľ subodberateľom či sprostredkovateľom, dopustila priestupku podľa § 139 ods. 1 písm. f) alebo § 140 ods. 1 písm. e) zákona o zamestnanosti. Primárny páchatel' priestupku nemusí z rôznych dôvodov mať záujem sa v priestupkovom konaní brániť (napríklad vzhľadom na prebiehajúce likvidačné či konkurzné konanie), využiť opravné prostriedky alebo svoju vinu priamo uzná. Pokiaľ teda ručiteľovi už zo zákona vzniká povinnosť takto uloženú pokutu uhradiť, musí mať táto osoba rovnako možnosť spáchanie priestupku či výšku uloženej sankcie spochybniť...“ (preklad kasačného súdu).

25. Pokiaľ ide o konanie, v ktorom s rozhoduje o administratívnom obvinení, o to viac musí byť zabezpečené základné právo takto obvinenej osoby vyjadriť sa k celému predmetu svojho obvinenia,

teda aj k jeho časti nelegálneho zamestnávania treťou osobou. Uvedené je zabezpečené aplikáciou § 7 Trestného poriadku v spojení s § 195 písm. c) SSP a otázku spáchania nelegálneho zamestnávania poskytovateľom služby riešiť ako predbežnú s právom žalobcu na jeho vyjadrenie k nej. Žalobca ako subjekt, ktorý nebol účastníkom predchádzajúceho konania o inom správnom delikte, avšak ktoré konanie je pre neho mimoriadne závažné, pretože predstavuje základný predpoklad na uznanie jeho vlastnej viny, musí mať možnosť reagovať na prípadné významné okolnosti protiprávneho konania, ktoré primárne zodpovednostný subjekt z rozličných dôvodov sám nespochybnil, teda môže namietať aj právnu kvalifikáciu jeho skutku.

26. Žalobca tak môže namietať priamo v tu preskúmanom správnom konaní právnu kvalifikáciu nelegálneho zamestnávania, ktoré bolo dané za vinu poskytovateľovi služby, teda námietku, ktorú uviedol aj v kasačnej sťažnosti, že konanie firmy Heisenberg nemalo byť právne subsumované pod § 2 ods. 2 písm. c) zákona číslo 82/2005 Z. z., ale pod § 2 ods. 3 citovaného zákona. Žalovaný sa potom musí vysporiadať s argumentáciou, že ak bol porušený zákaz nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 2 písm. c) cit. zákona, muselo byť zároveň porušené aj ustanovenie § 2 ods. 3 citovaného zákona, najmä keď bolo preukázané, že obaja štátni príslušníci tretích krajín sa vydávali za štátnych príslušníkov Európskej únie, pričom mali sfalšované identifikačné doklady na vstup do Európskej únie, teda ako osoby tretích krajín nemohli mať žiadne príslušné doklady, ktoré by legalizovali ich pobyt na území Európskej únie v zmysle zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov. Bude musieť ozrejmiť rozdiely medzi skutkovou podstatou § 2 ods. 2 písm. c) citovaného zákona, ktorá predpokladá, že štátny príslušník tretej krajiny nemal splnené (len) podmienky na jeho zamestnanie podľa zákona č. 5/2004 Z. z. a skutkovou podstatou § 2 ods. 3 tohto zákona, ktorý ustanovuje, že štátny príslušník tretej krajiny nemá splnené podmienky na pobyt v krajine Európskej únie. Táto kvalifikácia je nesmierne dôležitá, pretože žalobcovi v prípade kvalifikácie podľa § 2 ods. 3 umožňuje vzniknúť liberáčnu námietku v zmysle § 7b ods. 1 citovaného zákona, teda že poskytovateľ služieb Heisenberg nevedel, že doklady o pobyte týchto fyzických osôb boli sfalšované. Pri preukázaní tejto liberáčnej námietky by to pre žalobcu znamenalo, že základný znak skutkovej podstaty prijatia nelegálnej práce by nebol splnený a jeho deliktuálna zodpovednosť by nebola daná. Kasačný súd sa inak stotožnil s názorom žalovaného a správneho súdu, že v samotnom konaní o inom správnom delikte podľa § 7b ods. 5 zákona č. 82/2005 Z. z. nie je možnosť liberácie.

27. Kasačný súd teda ako dôvodnú uznal sťažnostnú námietku, že v konaní o inom správnom delikte žalobcu sa posudzuje otázka nelegálneho zamestnávania (ako súčasť posúdenia jeho viny) ako predbežná otázka a žalovaný na účely tohto správneho konania nie je viazaný právoplatným rozhodnutím o nelegálnom zamestnaní jeho poskytovateľa služby. Ako nedôvodnú však vyhodnotil sťažnostnú námietku, že medzi žalobcom a spoločnosťou Heisenberg nešlo o dočasné pridelenie v zmysle § 58 a § 58a Zákonníka práce. Vyššie v odôvodnení bolo vysvetlené, prečo tento skutkový záver z vykonaného dokazovania nevyplýva. Ako nedôvodnú vyhodnotil taktiež námietku, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostatočné. Správny súd riadne a jasne ozrejmil svoje úvahy pri vyhodnocovaní všetkých podstatných žalobných námietok, čo žalobcovi umožnilo podať kvalifikovanú kasačnú sťažnosť. Poukázanie v bode 42 rozsudku na „*správcu dane*“ je len zrejماً nesprávnosť, ktorá nemá vplyv na celkovú zrozumiteľnosť odôvodnenia rozsudku.

28. Vzhľadom na to, že kasačný súd vyhodnotil kasačnú sťažnosť žalobcu ako čiastočne dôvodnú v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP, zmenil napadnutý rozsudok správneho súdu podľa § 462 ods. 2 SSP a zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je žalovaný viazaný právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku.